

Přátelství Jana Amose Komenského a Karla st. ze Žerotína

V Brně 26. 2. 2024

V březnu si připomeneme výročí narození významné osobnosti – Jana Amose Komenského *28. 3. 1592. Učitel národů, jméno, které je známé nejen v českých zemích, ale i v Evropě a ve světě vůbec. Komenský se narodil v době, kdy byl dokončen tisk Bible kralické (šestidílné a jednosvazkové vydání). Nejen proto se této významné osobnosti chtějí po celý měsíc březen věnovat hlouběji v Památku Bible kralické Moravského zemského muzea. Tentokrát se zaměří

na jeho přátelství s Karlem ze Žerotína a pokusí se zájemcům přiblížit jejich osudy a ducha doby.

Jan Amos Komenský - muž, který za sebou zanechal velmi hlubokou stopu nejenom v českých dějinách. Doba, ve které žil, byla epochou krizí, válek, revolucí. Komenský se narodil v době, kdy byl dokončen tisk Bible kralické (šestidílné a jednosvazkové vydání). Šlo o první český překlad bible z původních jazyků, nikoli o překlad z latiny.

Spisy Komenského oplývají biblickými citacemi. Písmo mu bylo skladem moudrosti, zdrojem pravdy a knihou stálého poučení a potěchy. Byl vynikající pedagog, zdatný spisovatel. Ale byl především biskupem Jednoty bratrské, společenství, které navázalo na dřívější reformační snahy a samo v nich pokračovalo. Byl hluboce věřící člověk. Právě víra v Boha silně ovlivnila jeho život

a formovala jeho názory, postoje, vize. Po bitvě na Bílé hoře začíná jeho osud věčného poutníka světem. Musel se začít skrývat. Našel útočiště na východočeském panství Karla st. ze Žerotína, v jeho rodišti Brandýse nad Orlicí. Žerotín dočasně mohl ochránit své pronásledované bratrské souvěrce. Komenský věnoval svému ochránci Karlovi vrcholné literární vzepětí Labyrint světa a ráj srdce. V době svého rozkvětu byl žerotínský rod hlavní záštitou Jednoty bratrské na Moravě. Služby, které prokázali bratřím Karel a jeho otec Jan, daleko převyšovaly přízeň jiných šlechtických rodů v Čechách a na Moravě. Byli horlivými vyznavači bratrské víry. Chránili a podporovali českobratrskou ivančicko-kralickou tiskárnu.

Karel byl od dětství připoután k Jednotě bratrské těsněji než mnozí vrstevníci, nikdy se jí neodcizil a nezpronevěřil.

Oba měli hodně společného, nejvíce snad lásku k Písmu – bibli, k Jednotě bratrské a spojovalo je velké přátelství.

Památník Bible kralické se znovu otevřel veřejnosti 16. září loňského roku a nabízí výstavu, která ve zkratce připomíná dějiny kralické tiskárny v kontextu vývoje evropského a českého knihtisku. Návštěvníci zde mohou vidět celou řadu unikátních exponátů, mezi nimi originální ukázky knihtiskařského umění z přelomu 15. a 16. století či knihy ze slavných pražských tiskáren Veleslavínovy a Melantrichovy. Největší prostor je věnován bratrským tiskům, mezi nimiž lze nalézt i prvé vydání Blahoslavova překladu Nového zákona a samozřejmě jednotlivé díly Bible kralické. Vystaveny jsou také původní literky, jimiž byly tyto svazky tištěny a které byly nalezeny na kralické tvrzi v roce 1957. Zlatý hřeb expozice představuje originální exemplář prvního dochovaného vydání slavné Komenského mapy Moravy z roku 1627. Pozoruhodný je rovněž model sochařského památníku Bible kralické od Jana Štursy, který nebyl nikdy realizován. Interaktivní část výstavy umožňuje malým i velkým návštěvníkům vyzkoušet si práci renesančních tiskařů osobně. V provozu je také plně funkční replika starého knihtiskařského lisu.

Více se mohou návštěvníci dozvědět při komentované prohlídce v Památníku Bible kralické.

Na komentovanou prohlídku je možno se hlásit zde:

+420 770 119 395

mdolezalova@mzm.cz

kralice.pamatnik@mzm.cz

Tiskový a PR servis MZM:

Barbora Onderková, bonderkova@mzm.cz, tel. +420 602 812 682

Monika Doležalová, mdolezalova@mzm.cz, tel. +420 770 119 395